2. Non-symmetric Catenary

Nond-symmetric catenary has generally the same shape, only ends in points of different heights.

To describe a non-symmetric catenary, we will look for such a coordination system where the equation of non-symmetric catenary is the same as for a symmetric one:

$$y = c \cdot \cosh \frac{x}{c} \quad (\mathrm{m})$$

Coordinate system origin position determination

Presume that we know the span length a, the constant c and the different of heights of suspension points h. We can than write two equations for x-coordination of suspension points x_A and x_B (see Fig 2.1 and use equation above for y_A and y_B):

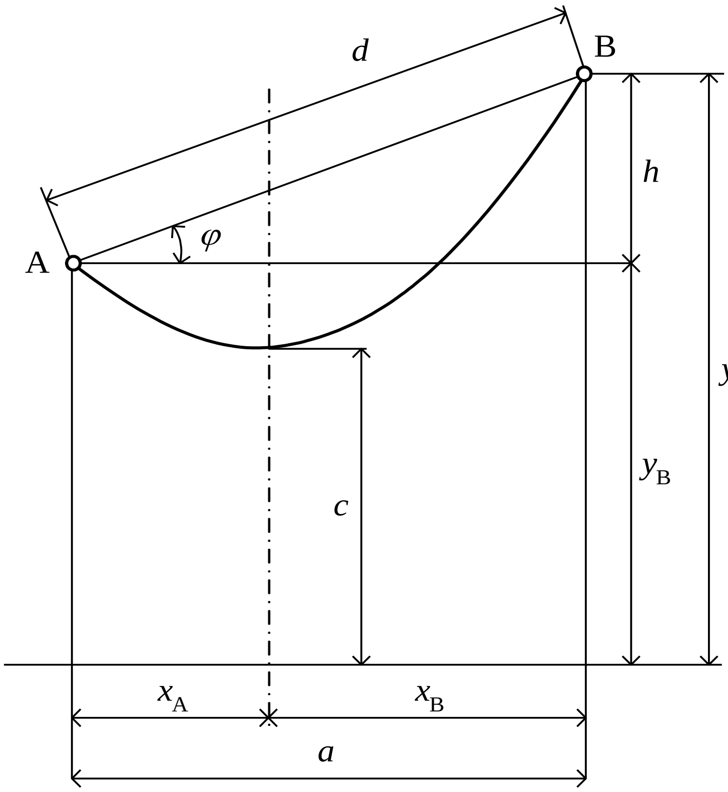

Fig. 2.1. Position of coordination system origin

$$x_A = a - x_B$$

$$h = c\cosh\frac{x_B}{c} - c\cosh\frac{x_A}{c}$$

We can solve this system of equations for x_B (and x_A). At this point we know the horizontal position of axes origin. To get the vertical position we will use again equation of catenary to solve y_B:

$$y_B = c \cosh \frac{x_B}{c}$$

Now, the position of coordination system origin relative to the suspension points positions is defined.

Catenary vertex position

Maximal theoretical sag f_m is

$$f_m = y_B - c$$

Vertex of the catenary is between suspension points A and B if

$$h < -c + c \cosh \frac{a}{c}$$

Vertex of the catenary is in the low suspension point A if

$$h = -c + c \cosh \frac{a}{c}$$

Vertex of the catenary is not between suspension points A and B if

$$h > -c + c \cosh \frac{a}{c}$$

Length of non-symmetric catenary

Length of wire between points A and B is

$$l_{\mathrm{AB}} = \int_{-x_{\mathrm{A}}}^{0} \sqrt{1+y'^2}\,\mathrm{d}x + \int_{0}^{x_{\mathrm{B}}} \sqrt{1+y'^2}\,\mathrm{d}x$$

Using

$$y = c\cosh\frac{x}{c}$$

$$y' = \sinh\frac{x}{c}$$

We will get formula for evaluation of length of the wire from coordinates x_{A} and x_{B} and parameter c:

$$l_{\mathrm{AB}} = \int_{-x_{\mathrm{A}}}^{0} \cosh\frac{x}{c}\,\mathrm{d}x + \int_{0}^{x_{\mathrm{B}}} \cosh\frac{x}{c}\,\mathrm{d}x = c\left(\sinh\frac{x_{\mathrm{B}}}{c} + \sinh\frac{x_{\mathrm{A}}}{2c}\right) \quad \text{(m)}$$

However, it is possible to find a formula for l_{AB} that uses parameters independent on the coordinate system (parameters c and dimensions h and a). To derive the formula, let's examine the following expression:

$$\left(\frac{l_{\mathrm{AB}}}{c}\right)^2-\left(\frac{h}{c}\right)^2=\left(\sinh\frac{x_{\mathrm{B}}}{c}+\sinh\frac{x_{\mathrm{A}}}{c}\right)^2-\left(\cosh\frac{x_{\mathrm{B}}}{c}-\cosh\frac{x_{\mathrm{A}}}{c}\right)^2=$$

$$=-2+2\left(\cosh\frac{x_{\mathrm{B}}}{c}\cdot\cosh\frac{x_{\mathrm{A}}}{c}+\sinh\frac{x_{\mathrm{B}}}{c}\cdot\sinh\frac{x_{\mathrm{A}}}{c}\right)=2\cosh\left(\frac{x_{\mathrm{B}}+x_{\mathrm{A}}}{c}\right)-2=$$

$$=4\sinh^2\left(\frac{x_{\mathrm{B}}+x_{\mathrm{A}}}{2c}\right)=4\sinh^2\frac{a}{2c}$$

We got the enquired formula:

$$l_{\mathrm{AB}}^2=h^2+\left(2c\cdot\sinh\frac{a}{2c}\right)^2$$

The expression in brackets is length of wire in case of symmetrical catenary l_{h} (for the same c and a). Therefore:

$$l_{\mathrm{AB}}^2=h^2+l_{\mathrm{h}}^2$$

I tis called generalized Pythagorean theorem

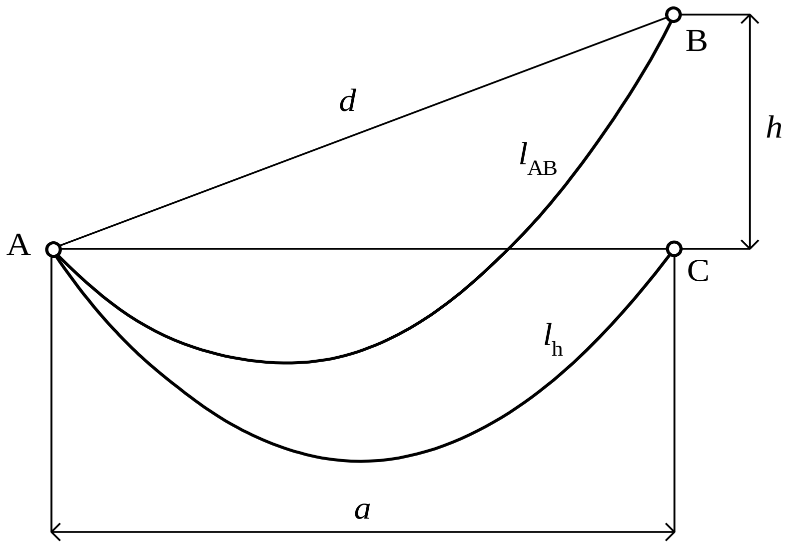

*Obr. 2.2. G*eneralized Pythagorean theorem

Sag of non-symmetric catenary

Following sags can be defined:

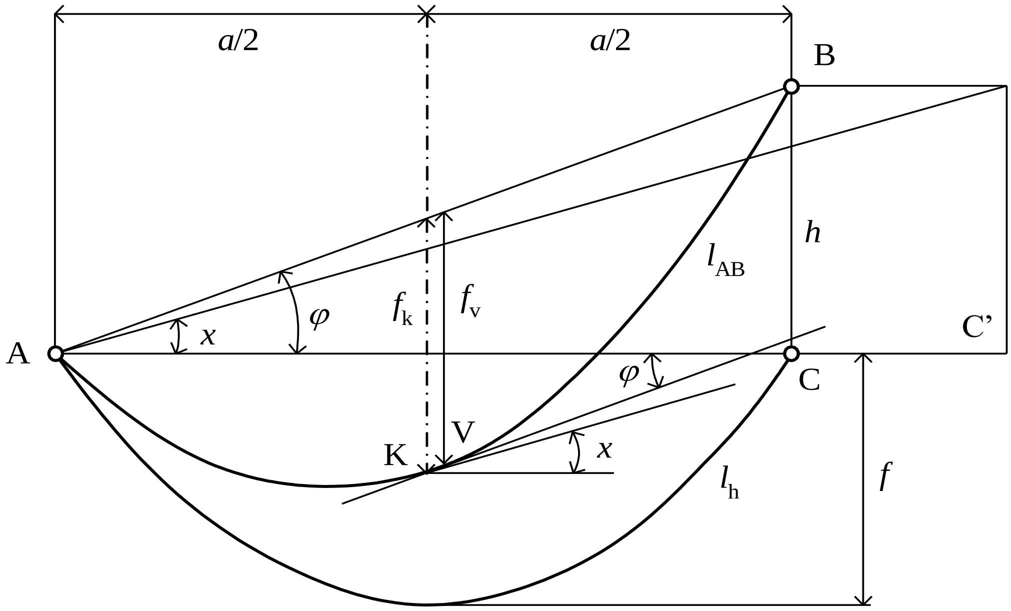

Obr. 2.3a

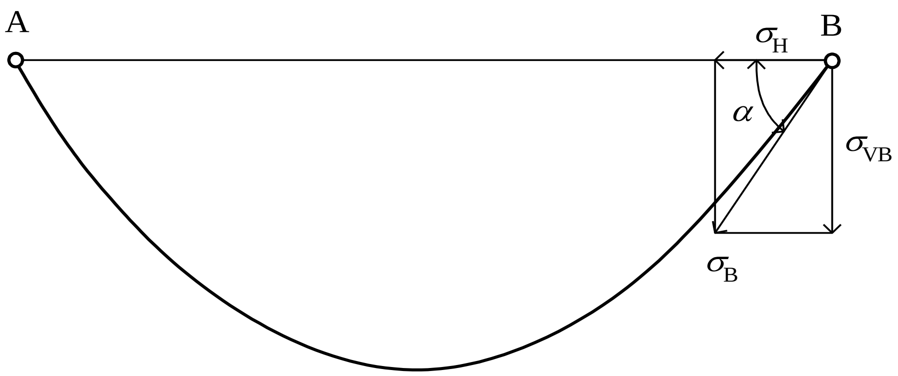

Obr. 2.3b

Characteristic sag: in the middle between A and B – vertical distance between catenary and line AB.

$$x_{\mathrm{k}} = \frac{x_{\mathrm{B}} + x_{\mathrm{A}}}{2}$$

Apparent sag: It is a vertical distance between a line connecting points A and B and parallel line tangential to catenary.

$$y' = \mathrm{tg}\,\varphi = \frac{h}{a} = \sinh\frac{x_{\mathrm{v}}}{c}$$

$$y_{\mathrm{v}} = c \cdot \cosh\frac{x_{\mathrm{v}}}{c}$$

3. Stress in wire

- Horisontal component of stress is constant along a catenary.
- Vertical component of stress in a point at catenary is equal to the weight of weir between this point and vertex.
- Stress in any point at catenary has always tangential direction to the catenary.

Při výpočtu průhybu jsme zjistili, že vodorovná složka namáhání σ_H je v každém bodě, tedy i v závěsném stejná. Výsledné namáhání σ_B v závěsném bodě B leží ve směru tečny k řetězovce v tomto bodě.

Směr tečny svírá v závěsném bodě s osou x úhel α. Platí tedy

$$\sigma_B = \frac{\sigma_H}{\cos\alpha} \quad \text{(MPa)}$$

a pro tečnu v libovolném bodě řetězovky platí

$$y' = \mathrm{tg}\,\alpha = \sinh\frac{x}{c}$$

a v závěsném bodě $x = \dfrac{a}{2}$ můžeme psát

$$\mathrm{tg}\,\alpha = \sinh\frac{a}{2c}$$

úpravou dostaneme

$$\frac{1}{\cos\alpha} = \cosh\frac{a}{2c}$$

Po dosazení dostaneme

$$\sigma_{\mathrm{B}} = \sigma_{\mathrm{H}} \cdot \cosh\frac{a}{2c} = \sigma_{\mathrm{H}}\,\frac{y_{\mathrm{B}}}{\alpha} \quad (\mathrm{MPa})$$

z rovnice průhybu dostaneme

$$\cosh\frac{a}{2c} = \frac{f_{\mathrm{m}}}{c} + 1$$

po dosazení

$$\sigma_{\mathrm{B}} = \sigma_{\mathrm{H}}\left(\frac{f_{\mathrm{m}}}{c} + 1\right) = \sigma_{\mathrm{H}} + f_{\mathrm{m}}\,\gamma z$$

Tím jsme dostali vztah pro namáhání v závěsném bodě řetězovky, který závisí pro daný vodič jen na průhybu f_{m}.

Když vezmeme v úvahu parabolu

$$f_{\mathrm{m}} = \frac{a^2 \gamma z}{8\sigma_{\mathrm{H}}}$$

a namáhání

$$\sigma_{\mathrm{B}} = \sigma_{\mathrm{H}} + \frac{a^2 \left(\gamma z\right)^2}{8\sigma_{\mathrm{H}}}$$

bude tah v závěsném bodě

$$F_{\mathrm{B}} = \sigma_{\mathrm{B}}\, S = \sigma_{\mathrm{H}} \cdot \cosh\frac{a}{2c} \cdot S = \sigma_{\mathrm{H}}\, S + f_{\mathrm{m}}\, S\, y\, z = \sigma_{\mathrm{H}} \frac{y_{\mathrm{B}}}{\mathrm{c}} S \quad \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \quad F_{\mathrm{B}} = y_{\mathrm{B}} \left(q_1 + q_2\right)$$

Z této rovnice je zřejmé, že tah v závěsném bodě se rovná tíze vodiče délky y_{B} nebo tahu ve vrcholu F_{H} a tíze vodiče délky rovnající se průhybu f_{m}. Svislou složku namáhání σ_{vB} určíme z *obr. 2.3*. Platí

$$\sigma_{\mathrm{vB}} = \sigma_{\mathrm{H}} \cdot tg\, \alpha$$

$$tg\, \alpha = \sinh\frac{x}{c}$$

a v závěsném bodě

$$tg\, \alpha = \sinh\frac{a}{2c}$$

tedy

$$\sigma_{\mathrm{vB}} = \sigma_{\mathrm{H}} \cdot \sinh \frac{a}{2c}$$

kde je podle (2.45) délka řetězovky

$$l_{\mathrm{s}} = 2c \cdot \sinh \frac{a}{2c}$$

Dosazením

$$\sigma_{\mathrm{vB}} = \sigma_{\mathrm{H}} \frac{l_{\mathrm{s}}}{2c} = \sigma_{\mathrm{H}} \frac{l_{\mathrm{s}} \gamma z}{2\sigma_{\mathrm{H}}} = \frac{l_{\mathrm{s}} \gamma z}{2} \qquad (2.61)$$

svislou složku tahu určíme z namáhání

$$F_{\mathrm{B}} = S\,\sigma_{\mathrm{vB}} = S\,\sigma_{\mathrm{H}} \cdot \sinh \frac{a}{2c}$$

$$F_{\mathrm{vB}} = \frac{S\,l_{\mathrm{s}} \gamma z}{2} = \frac{l_{\mathrm{s}} \left(q_1 + q_2\right)}{2} = \frac{a\left(q_1 + q_2\right)}{2}$$

Svislý tah v závěsném bodě se rovná tíze poloviční délky vodiče, zvětšené o přídavné zatížení. Všechny tyto vztahy platí pro řetězovku i parabolu.

Jen tehdy, je-li v závěsném bodě vodiče mechanické napětí alespoň o 4 % větší než v bodě průhybové křivky, je nutné uvažovat mechanické napětí v závěsném bodě. Tento případ nastává u velkých rozpětí nebo při velkém převýšení závěsů.

4. Odvození stavové rovnice

Předchozí výpočty vznikly za předpokladu, že namáhání napnutého vodiče je konstantní. Ve skutečnosti se však namáhání mění vlivem teploty, námrazku a větru. Jsme v oblasti konstantního průřezu, tzn. platí Hookův zákon.

Nyní uvažujeme dva stavy vedení. Počáteční stav označíme indexem 0 a nový stav označíme indexem 1. Změna délky vodiče Δl_ϑ (m) vlivem změny teploty se určí ze vztahu

$$\Delta l_\vartheta = \alpha\, l_0 \left(\vartheta_1 + \vartheta_0\right) \qquad \Delta l_\vartheta > 0 \text{ pro } \vartheta_1 > \vartheta_0$$

α - činitel délkové tepelné roztažnosti lana ($°C^{-1}$),

l_0 - původní délka zavěšeného vodiče (m),

ϑ_0 - původní teplota vodiče ($°C^{-1}$),

ϑ_1 - nová teplota vodiče ($°C^{-1}$).

Změna délky vodiče Δl_σ (m) vlivem změny namáhání

$$\Delta l_\sigma = \frac{l_0}{E}\left(\sigma_{H1} + \sigma_{H0}\right) \qquad \Delta l_\sigma < 0 \text{ pro } \sigma_{H1} < \sigma_{H0}$$

E - modul pružnosti vodiče (MPa),

σ_{H0} - horizontální složka namáhání vodiče v původním stavu (MPa),

σ_{H1} - horizontální složka namáhání vodiče v novém stavu (MPa).

Celková změna z l_0 na l_1 se určí podle vzorce

$$\Delta l = l_1 - l_0 = \Delta l_\vartheta + \Delta l_\sigma = l_0 \left[\alpha\left(\vartheta_1 - \vartheta_0\right) + \frac{1}{E}\left(\sigma_{H1} - \sigma_{H0}\right) \right]$$

Délka lana zavěšeného mezi dvěma stožáry při stavu k se vypočte podle vzorce

$$l_k = a + \frac{a^3 \gamma_k^2}{24\sigma_{Hk}^2}$$

a – rozpětí (m).

γ - měrná tíha 1 m vodiče ($\mathrm{MPa} \cdot \mathrm{m}^{-1}$).

Změna délky vlivem změny namáhání se vypočte podle vzorce

$$\Delta l = l_1 - l_0 = \frac{a^3}{24}\left(\frac{\gamma_1^2}{\sigma_{H1}^2} - \frac{\gamma_0^2}{\sigma_{H0}^2} \right)$$

Porovnáním výše uvedených rovnic dostaneme stavovou rovnici

$$l_0\left[\alpha\left(\vartheta_1-\vartheta_0\right)+\frac{1}{E}\left(\sigma_{H1}-\sigma_{H0}\right)\right]=\frac{a^3}{24}\left(\frac{\gamma_1^2}{\sigma_{H1}^2}-\frac{\gamma_0^2}{\sigma_{H0}^2}\right)$$

Protože lze přibližně uvažovat

$$l_0 = a$$

potom lze psát stavovou rovnici ve tvaru

$$\alpha\left(\vartheta_1-\vartheta_0\right)+\frac{1}{E}\left(\sigma_{H1}-\sigma_{H0}\right)=\frac{a^2}{24}\left(\frac{\gamma_1^2}{\sigma_{H1}^2}-\frac{\gamma_0^2}{\sigma_{H0}^2}\right)$$

a po úpravě do tvaru kubické rovnice pro výpočet namáhání nového stavu 1

$$\sigma_{H1}^3+\sigma_{H1}^2\left[\frac{E\,a^2\,\gamma_0^2}{24\sigma_{H0}^2}+\alpha E\left(\vartheta_1-\vartheta_0\right)-\sigma_{H0}\right]-\frac{a^2\,\gamma_1^2\,E}{24}=0$$

Pro praxi se γ_0 a γ_1 nahradí pomocí měrné tíhy vodiče γ_v a přetížení vodiče s pomocí následujících rovnic

$$\gamma_1=\gamma_v\,z_1 \qquad \gamma_2=\gamma_v\,z_2$$

potom stavová rovnice přejde na tvar

$$\sigma_{H1}^3+\sigma_{H1}^2\left[\frac{E\,\gamma_v^2}{24}\left(\frac{a\,z_0}{\sigma_{H0}}\right)^2+\alpha E\left(\vartheta_1-\vartheta_0\right)-\sigma_{H0}\right]-\frac{E\,\gamma_v^2}{24}\left(a\,z_1\right)^2=0$$